

Aarhus, Lørdag den 20. Juli 1918

- kopieret avisartikel renskrevet for tydelighed -

„Den spanske Syge“.

At »den spanske Syge« er en Bacillesygdom, er der ingen Tvivl om. Hele dens Maade at ytre og udbrede sig paa viser det, og alle de Lærde baade ude og hjemme føler sig overbeviste derom.

Derimod er man ikke paa det Rene med, hvilken Bakterie det er, som fremkalder »den spanske Syge«. Paa Statens Serum-institut arbejdes der for Tiden ivrigt for at faa Klarhed over dette Spørgsmaal og muligvis finde den Bacille, der her er særlig virksom. Men Sligt er ikke at løbe til, og der vil kunne gaa længere Tid, inden et Resultat naaes, hvis man i det Hele taget naaer noget positivt Resultat, hvad man ingenlunde kan være sikker paa.

Ikke en Gang i Udlandet, hvor »den spanske Syge« længst har foreligget til Undersøgelse, er man naaet videre end til Formodninger. Man har fundet baade Streptokokker og Pneumokokker hos Patienter med »den spanske Syge«, men navnlig er det dog Influenza-Baciller, der har været rigeligt nu, og da Sygdommens Symptomer og Forløb iøvrigt minder stærkt om Influenza, synes det trods manglende direkte og positivt Bevis at kunne fastslaas, at »den spanske Syge« er en Art af Influenza.

”Den spanske Syge”

At ”den spanske Syge” er en Bacillesygdom, er der ingen Tvivl om. Hele dens Maade at ytre og udbrede sig paa viser det, og alle de Lærde baade ude og hjemme føler sig overbeviste derom.

Derimod er man ikke paa det Rene med, hvilken Bakterie det er, som fremkalder ”den spanske Syge”. Paa Statens Serum-institut arbejdes der for Tiden ivrigt for at faa Klarhed over dette Spørgsmaal og muligvis finde den Bacille, der her er særlig virksom. Men sligt er ikke at løbe til, og der vil kunne gaa længere Tid, inden et Resultat naaes, hvis man i det Hele taget naaer noget positivt Resultat, hvad man ingenlunde kan være sikker paa.

Ikke en Gang i Udlandet, hvor ”den spanske Syge” længst har foreligget til Undersøgelse, er man naaet videre end til Formodninger. Man har fundet baade Streptokokker og Pneumokokker hos Patienter med ”den spanske Syge”, men navnlig er det dog Influenza-Baciller, der har været rigeligt nu, og da Sygdommens Symptomer og Forløb i øvrigt minder stærkt om Influenza, synes det trods manglende direkte og positivt Bevis at kunne fastslaaes, at ”den spanske Syge” er en Art af Influenza.

Og Influenzaen er en gammel Bekjendt. Allerede langt tilbage i Lægevidenskabens Historie træffer vi paa den. Saaledes huserede den slemt i Frankrig i 1776. En Læge i Paris udsatte den Gang en Aars-pension paa 6000 Francs til den, som kunde bevise, at han var gaaet fri af Sygdommen. Men der meldte sig Ingen!

I Aaret 1782 var det galt igjen. Da begyndte Epidemien i Rusland, bredte sig efterhaanden over Tyskland, Frankrig, Holland, England, Spanien og Portugal, ja selv til Amerika kom den, og at den ikke var naadig, viser Tallet paa de Angrebne i St. Petersborg: her blev paa een eneste Dag 40,000 Mennesker syge af Influenza.

Ogsaa i Aarene 1800 og 1801 herskede der Influenza-Epidemier i Europa, og ligeledes i 1803. Det sidstnævnte Aar synes Sygdommen at have været særlig haard ved franske Forfattere og Theaterfolk. En Bladmand fortæller nemlig i sine Erindringer, hvorledes han i een Uge maatte skrive Nekrologer over fem Forfattere, to Skuespillerinder og een Operasangerinde. Bladene vrimlede med Reklamer fra Læger, som anbefalede »ufejlbarlige Midler«. Til sidst skred en medicinsk Autoritet ind mod denne Humbergstrafik og erklærede kort og godt: Influenza er ikke andet end en kortvarig Forkølelesesfeber med Rheumatisme. Den har ikke noget videre at betyde, og man behøver blot at holde sig i Ro, iagttage en fornuftig Diæt og sørge for ikke at fryse, saa ophører Sygdommen af sig selv.

Og Influenzaen er en gammel Bekjendt. Allerede langt tilbage i Lægevidenskabens Historie træffer vi paa den. Saaledes huserede den slemt i Frankrig i 1776. En Læge i Paris udsatte den Gang en Aars-pension paa 6000 Francs til den, som kunde bevise, at han var gaaet fri af Sygdommen. Men der meldte sig Ingen!

I Aaret 1782 var det galt igjen. Da begyndte Epidemien i Rusland, bredte sig efterhaanden over Tyskland, Frankrig, Holland, England, Spanien og Portugal, ja selv til Amerika kom den, og at den ikke var naadig, viser Tallet paa de Angrebne i St. Petersborg: her blev paa een eneste Dag 40,000 Mennesker syge af Influenza.

Ogsaa i Aarene 1800 og 1801 herskede der Influenza-Epidemier i Europa, og ligeledes i 1803. Det sidstnævnte Aar synes Sygdommen at have været særlig haard ved franske Forfattere og Theaterfolk. En Bladmand fortæller nemlig i sine Erindringer, hvorledes han i een Uge maatte skrive Nekrologer over fem Forfattere, to Skuespillerinder og een Operasangerinde. Bladene vrimlede med Reklamer fra Læger, som anbefalede "ufejlbarlige Midler". Til sidst skred en medicinsk Autoritet ind mod denne Humbergstrafik og erklærede kort og godt: Influenza er ikke andet end en kortvarig Forkølelesesfeber med Rheumatisme. Den har ikke noget videre at betyde, og man behøver blot at holde sig i Ro, iagttage en fornuftig Diæt og sørge for ikke at fryse, saa ophører Sygdommen af sig selv.

Hvad den gode Mand siger om Behandlingen, kan til Dels være rigtig nok, men han har Uret i at kalde Influenzaen en blot og bar Forkølelsesfeber. Dog, paa hans Tid kjendte man ikke noget til Bakterier, saa han bør ikke lastes, fordi han ikke vidste, at Influenzaen er en Bakteriesygdom. Det veed vi nu, og den, der først har paavist Influenza-Bakterien, er Professor Robert Pfeiffer i Berlin, som i 1892 fik denne Bakterie fat under sit Mikroskop, og siden har baade han og utallige Andre studeret det lille Væsen nøje og bragt Klarhed over dets Levevis og Ejendommeligheder.

Ligesom Kolera-Bacillen strejfer Influenza-Bacillen Jorden rundt som en anden Landstryger eller Nomade. Dr. Nyman i New York paaviste i 1898, hvorledes Influenza-Bacillen særlig holdt til i dette Aars Efteraar i Tyrkiet, og herfra spredtes den langs alle de store Verdensruter med Postdampskibene til de forskjellige Havne rundt om paa Jorden. Den holder særlig til i Folks Lunger og Luftveje, i Slim og Spyt. I Almindelighed lever de sammen i smaa Klumper paa blot 30—40 Individier. De trænger ind gjennem Næsen og Munden, hvor de foreløbig havner paa Tungen. Nogen Evne til at bevæge sig selv har Influenza-Bacillen ikke. Men da den er rundagtig, svøbt i et Hylster, som minder om en Æggeskal, skydes den meget let længere tilbage i Munden og bringes til Ro i Svælgets Slimhinder. Her trives den brillant og tager fat paa Formeringen, saa at hele Aandedrætsvejen snart er befængt med dens Yngel — eller rettere med de ved Deling eller Indsnøring opstaaede nye Individier.

Hvad den gode Mand siger om Behandlingen, kan til Dels være rigtig nok, men han har Uret i at kalde Influenzaen en blot og bar Forkølelsesfeber. Dog, paa hans Tid kjendte man ikke noget til Bakterier, saa han bør ikke lastes, fordi han ikke vidste, at Influenzaen er en Bakteriesygdom. Det veed vi nu, og den, der først har paavist Influenza-Bakterien, er Professor Robert Pfeiffer* i Berlin, som i 1892 fik denne Bakterie sat under sit Mikroskop, og siden har baade han og utallige Andre studeret det lille Væsen nøje og bragt Klarhed over dets Levevis og Ejendommeligheder.

Ligesom Kolera-Bacillen strejfer Influenza-Bacillen Jorden rundt som en anden Landstryger eller Nomade. Dr. Nyman i New York paaviste i 1898, hvorledes Influenza-Bacillen særlig holdt til i dette Aars Efteraar i Tyrkiet, og herfra spredtes den langs alle de store Verdensruter med Postdampskibe til de forskjellige Havne rundt om paa Jorden. Den holder særlig til i Folks Lunger og Luftveje, i Slim og Spyt. I Almindelighed lever de sammen i smaa Klumper paa blot 30-40 Individier. De trænger ind gjennem Næsen og Munden, hvor de foreløbig havner paa Tungen. Nogen Evne til at bevæge sig selv har Influenza-Bacillen ikke. Men da den er rundagtig, svøbt i et Hylster, som minder om en Æggeskal, skydes den meget let længere tilbage i Munden og bringes til Ro i Svælgets Slimhinder. Her trives den brillant og tager fat paa Formeringen, saa at hele Aandedrætsvejen snart er befængt med de ved Deling eller Indsnøring opstaaede nye Individier.

Denne Deling tager ikke mere end 20 Minutter. Hvert nyt Individ deler sig derefter videre, og paa et enkelt Døgn kan een eneste Bakterie være bleven til 16½ Million Individuer, paa to Døgn endog 281 Milliarder!

Heldigvis faar imidlertid ikke alle disse Smaavæsener Lov at leve, ellers vilde Mennesket i Løbet af kort Tid ikke blive til andet end lutter Bakterier. Begrænsningen sørger Bacillerne selv for. De udskiller nemlig ved deres Livsvirk-somhed en Del Giftstoffer. Det er disse Giftstoffer, der fremkalder Feberens hos de Mennesker, der lider af Influenza. Men ogsaa for Bakterierne selv er disse Udsondringer giftige, hvorved Mikrobernes For-mering holdes i Skranke.

Før Professor Pfeiffers Opda-gelse antog man, at Influenza-Sygdommen særlig befordredes omkring i Verden af Vinden og Skyerne, særlig i tungt og vaadt Vejr. Men det passer ikke. Dr. Jenkins i New York, som særlig har undersøgt Influenza-Bacillens Udbredelsesmaade, indrømmer, at Bacillen nok kan komme ind i Legemet med Luften, som indaandes. Men den hyppigste Smittemaade er Overflytning af Bacillen fra Menneske til Menneske ved *personlig Berøring*.

Og heri ligger tillige en Antydning af Maaden, hvorpaa man skal værge sig imod Sygdommen: søge at undgaa Berøring med smittede Personer. Dette er dog lettere sagt end gjort. Heldigvis optræder Sygdommen alt ialt mildt, saa man ikke behøver at være særlig nedbøjet, hvis man skulde faa den. Det er dog altid en Trøst.

Asklepios.

Denne Deling tager ikke mere end 20 Minutter. Hvert nyt Individ deler sig derefter videre, og paa et enkelt Døgn kan een eneste Bakterie være bleven til 16½ Million Individuer, paa to Døgn endog 281 Milliarder !

Heldigvis faar imidlertid ikke alle disse Smaavæsener Lov at leve, ellers vilde Mennesket i Løbet af kort Tid ikke blive andet end lutter Bakterier. Begrænsningen sørger Bacillerne selv for. De udskiller nemlig ved deres Livsvirk-somhed en Del Giftstoffer. Det er disse Giftstoffer, der fremkalder Feberens hos de Mennesker, der lider af Influenza. Men ogsaa for Bakterierne selv er disse Udsondringer giftige, hvorved Mikrobernes For-mering holdes i Skranke.

Før Professor Pfeiffers Opda-gelse antog man, at Influenza-Sygdommen særlig befordredes omkring i Verden af Vinden og Skyerne, særlig i tungt og vaadt Vejr. Men det passer ikke. Dr. Jenkins i New York, som særlig har undersøgt Influenza-Bacillens Udbredelsesmaade, indrømmer, at Bacillen nok *kan* komme ind i Legemet med Luften, som indaandes. Men den hyppigste Smittemaade er Overflytning af Bacillen fra Menneske til Menneske ved *personlig Berøring*.

Og heri ligger tillige en Antydning af Maaden, hvorpaa man skal værge sig imod Sygdommen: søge at undgaa Berøring med smittede Personer. Dette er dog lettere sagt end gjort. Heldigvis optræder Sygdommen alt ialt mildt, saa man ikke behøver at være særlig nedbøjet, hvis man skulde faa den. Det er dog altid en Trøst.

Asklepios. *

Den »spanske Syge« er Influenza.

Statens Serum-Institut indledede strax, da den »spanske Syge« begyndte at vise sig her i Landet, en Række bakteriologiske Undersøgelser for at finde dens Bacille, det er, efter hvad Dr. med. Thorvald Madsen udtaler til »Pol.«, lykkedes med Sikkerhed at fastslaa, at den »spanske Syge« er Influenza og intet andet. I en hel Række Tilfælde af »spansk Syge« har man fundet Bacillen, og den er i Et og Alt identisk med Influenza-Bacillen.

Den "spanske Syge" er Influenza.

Statens Serum-Institut indledede strax, da den "spanske Syge" begyndte at vise sig her i Landet, en Række bakteriologiske Undersøgelser for at finde denne Bacille, det er, efter hvad Dr. med. Thorvald Madsen* udtaler til "Pol.", lykkedes med Sikkerhed at fastslaa, at den "spanske Syge" er Influenza og intet andet. I en hel Række Tilfælde af "spansk Syge" har man fundet Bacillen, og den er i Et og Alt identisk med Influenza-Bacillen.

Asklepios er lægekunstens gud i græsk mytologi.

Æskulap er hans romerske navn.

Hans symbol er en stav med en slange snoet omkring.

Dr. med. Thorvald Madsen (1870-1957)

Læge, bakteriolog.

Direktør for Statens Seruminstitut 1910-1940.

1921-1937 formand for Folkeforbundets Sundhedskommission.

Involveret i humanitært arbejde.

Medbragte mængder af serum mod forskellige sygdomme -

- på inspektionsrejser - bl.a. til fangelejre i Rusland.

Søn af general V. H. O. Madsen (1844-1917)

- som 1901 fik patent på Madsen-maskingeværet -

- solgt i 34 lande.

Dr. Madsen var skeptisk over for tanken om -

- at sygdommen var bakteriel.

Først mange år senere fandt man ud af -

- at den rette årsag var et influenza-virus.

Bakterier er i stand til at formere sig selvstændigt ved deling -

- og dermed sprede sygdommen i kroppen -

- hvorimod virus er nødt til at invadere en celle i kroppen -

- for at kunne dele sig og sygdommen udvikle sig.

Lægen kan behandle bakterieinfektion med antibiotika.

Virus derimod må bekæmpes ved at give medicin -

- der samtidig rammer kroppens egne celler.

(Robert) Richard Friedrich Pfeiffer (1858-1945)

Tysk hygiejniker og bakteriolog.